

TARRACO

B I E N N A L

ACTES

1ER CONGRÉS INTERNACIONAL D'ARQUEOLOGIA I MÓN ANTIC

GOVERN I SOCIETAT A LA HISPÀNIA ROMANA
NOVETATS EPIGRÀFIQUES
HOMENATGE A GÉZA ALFÖLDY

TARRACO

B I E N N A L

ACTES

1ER CONGRÉS INTERNACIONAL D'ARQUEOLOGIA I MÓN ANTIC

GOVERN I SOCIETAT A LA HISPÀNIA ROMANA
NOVETATS EPIGRÀFIQUES
HOMENATGE A GÉZA ALFÖLDY

TARRAGONA, 29-30 DE NOVEMBRE I 1 DE DESEMBRE DE 2012

EDICIÓ A CURA DE
JORDI LÓPEZ VILAR

TARRAGONA, 2013

Comitè científic

Maria Adserias Sans – Serveis Territorials de Cultura – Generalitat de Catalunya
Lluís Balart Boïgues – Museu d'Història de Tarragona
Jordi López Vilar (secretari) – Institut Català d'Arqueologia Clàssica
Joan Josep Marca – Fundació Privada Mútua Catalana
Ramón Marrugat Cuyàs – Fundació Privada Mútua Catalana
Maite Miró i Alaix – Serveis Territorials de Cultura – Generalitat de Catalunya
Antoni Pujol Niubó – Fundació Privada Mútua Catalana
Isabel Rodà de Llanza – Universitat Autònoma de Barcelona – Institut Català d'Arqueologia Clàssica
Francesc Roig i Queralt – Fundació Privada Mútua Catalana
Jordi Rovira Soriano – Reial Societat Arqueològica Tarraconense
Joaquín Ruiz de Arbulo – Universitat Rovira i Virgili. Càtedra d'Arqueologia
Francesc Tarrats Bou – Museu Nacional Arqueològic de Tarragona

© de l'edició, Fundació Privada Mútua Catalana
© del text, els autors
© de les fotografies i il·lustracions, els autors, llevat que s'indiqui el contrari

Primera edició: Novembre de 2013
Maquetació i impressió: Indústries Gràfiques Gabriel Gibert
Disseny de la coberta: Llorenç Brell
Fotografia de la coberta: Jordi Rovira
Dipòsit Legal: T-1364-2013
ISBN: 978-84-616675-2-9

ÍNDIX

Presentació	9
Balanç del 1er Congrés Tarraco Biennal	11
Cuestiones epigráficas del <i>conventus Carthaginensis (Hispania citerior)</i> , con algunas contribuciones póstumas de Géza Alföldy. JUAN MANUEL ABASCAL	13
La imagen epigráfica de la dinastía Flavia en el Occidente romano: las inscripciones de Roma. JAVIER ANDREU	35
Clientela y patronos en Hispania. FRANCISCO BELTRÁN y FRANCISCO PINA	51
Dinámica socioeconómica en la Tarraconense oriental a finales de la República y comienzos del Imperio. El comercio del vino a través de la epigrafía anfórica. PIERO BERNI y JORDI MIRÓ	63
Géza, László, Tarragona. Recuerdos de mi primer encuentro con Géza Alföldy en Tarragona, 11 de octubre de 1986. LÁSZLÓ BORHY	85
“Vertige de la liste”. MIREILLE CORBIER	99
Los <i>Argentarii</i> y las <i>societates</i> mineras en la zona de <i>Carthago Nova</i> . BORJA DÍAZ ARIÑO y JUAN ANTONIO ANTOLINOS	115
Tavole in bronzo: note tecniche. ANGELA DONATI	121
Novidades epigráficas dos <i>conventus Scallabitanus e Pacensis</i> . JOSÉ D’ENCARNAÇÃO	125
Géza Alföldy y las inscripciones romanas de <i>Tarraco</i> (1975-2011): novedades y nuevas perspectivas. DIANA GOROSTIDI	135
La inscripció més antiga d’ <i>Auso</i> (Vic) i el context preaugustal. ANNA GUTIÉRREZ GARCIA-M., IMMA MESTRES i ISABEL RODÀ	145
Aspectos generales del hábito epigráfico en el <i>conventus Caesaraugustanus</i> . ÁNGEL A. JORDÁN	153
<i>Glandes inscriptae</i> a l’ <i>ager Tarraconensis</i> . JORDI LÓPEZ VILAR	175
Un apunt sobre Géza Alföldy i les fonts epigràfiques tarragonines manuscrites dels segles XVI i XVIII. JAUME MASSÓ	185
Honar al esposo: presencia femenina e influencia pública en la <i>Hispania</i> romana. MILAGROS NAVARRO	193
Gobierno e identidad en la <i>Lusitania</i> romana. FRANCISCO JAVIER NAVARRO	209
Funcionarios senatoriales y ecuestres con cargos en <i>Hispania citerior</i> y en <i>Germania</i> . PABLO OZCÁRIZ	219

Nuevos datos sobre las confiscaciones de Septimio Severo en la Bética. JOSÉ REMESAL	233
<i>Amico ac magistro optimo et praestantissimo</i> . La ‘memoria’ negli epitaffi dell’ <i>Hispania citerior</i> . CECILIA RICCI	247
La legión de Marte y la fundación de la colonia <i>Tarraco</i> . JOAQUÍN RUIZ DE ARBULO	263
<i>Augusta Emerita</i> : novedades epigráficas, testimonios arqueológicos e interpretaciones históricas. JUAN CARLOS SAQUETE y JOSÉ M. ÁLVAREZ	279
Roads and towns along the border of <i>Hispania Citerior</i> . MANFRED SCHMIDT	291
Las inscripciones con <i>litterae aureae</i> en la <i>Hispania ulterior (Baetica et Lusitania)</i> : aspectos técnicos. ARMIN U. STYLOW y ÁNGEL VENTURA	301
Resums	341